

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

Od Athény k zahradním trpaslíkům

Zápis z jednání

Datum: 16. 3. 2026

Místo: Oblastní muzeum v Děčíně, p. o. (zkratka OMD)

Přítomni: René Misterek, Christian Schmidt-Doll, Anke Fröhlich-Schauseil,
Jan Němec, Věra Kuklová, Ivana Agnerová

Publicita

- Jan Němec připravil článek o křišťálovém paláci. Plná (delší) verze článku je dostupná na webových stránkách OMD. Ze zkrácené verze Věra Kuklová zpracovala video, které bude zveřejněno na YouTube.
- Článek pojednává o faktech pouze z české strany hranice a zatím existuje pouze v češtině.
- Článek i video kolegy z Pirny zaujaly, domluveno, že bude vytvořena i německá mutace (článek i videa). V. Kuklová pošle texty (přeložené AI překladačem DeepL) a paní Anke Fröhlich-Schauseil je zkontroluje a opraví. Následně V. Kuklová vytvoří a poskytne i německou verzi videa i článku.
- Městské muzeum v Pirně dosud nemá svůj facebookový profil. Anke Fröhlich-Schauseil nicméně již také vytvořila příspěvek – pošle jej V. Kuklové a OMD bude sdílet na svém facebookovém profilu.
- Diskuse o dalším využití podobných článků a zajímavostí. Ne pro všechny bude prostor v odborné monografii, ale možná by šlo zahrnout do dalšího výstupu: on-line prezentace.

On-line prezentace

- Je jedním z povinných projektových výstupů. V projektové žádosti popisována jako:
- *Česko-německá prezentace na webu muzea Děčín a Pirna s výběrem unikátních průmyslových keramických výrobků ve formě online prezentace. Prezentace zůstane na webu obou muzeí i po skončení projektu.*
- *Česko-německá prezentace na webu muzea Děčín a Pirna s výběrem unikátních průmyslových keramických výrobků ve formě online prezentace pro zájemce, kteří nemohou osobně výstavu navštívit.*
- Přesná podoba této prezentace není specifikována. Lze do ní zařadit mj. právě i zmíněný článek a případně další zajímavosti, pro které nebude místo v odborné monografii.

Udržitelnost

- Diskuse o podmínkách povinné udržitelnosti. Bylo připomenuto znění podmínek z žádosti:
- *Pokračování výstavby zajistí kooperační partneři na své straně hranice. Výstavy **budou nabídnuty** k bezúplatnému zapůjčení za náklady na dopravu. Instalaci a deinstalaci zajistí vypůjčitelé. Společně s výstavou bude nabídnut edukační program i pracovní listy.*

Interreg

Kofinanciert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

- *Vyhotovená výstava bude po skončení nabídnuta k pokračování v Sasku a severních Čechách. O konkrétních místech a datech se v současné době jedná. Monografie bude stále v nabídce obou muzeí.*

Publikace

- Byla zahájena poptávka tisku – specifikovány tři formáty:
 - 195 x 220 mm (na výšku)
 - 210 x 250 mm (na výšku)
 - 297 x 210 mm (na výšku)
 - Vazba měkká, šitá (V4), plně barevný tisk, křídový papír.
- V tuto chvíli by autoři preferovali prostřední formát. Definitivně bude rozhodnuto, až obdržíme cenové nabídky.
- Diskuse nad podobou a rozložením publikace – původní představa: 120 s. textová část + 100 s. obrazová část. Nicméně nemusí být rozděleno na tyto dvě části. Naopak, lze obojí propojit, tedy prokládat text obrázky.
- Kontaktován sazeč. Redaktorkou bude I. Agnerová.
- Předpokládaný harmonogram příprav publikace:
 - do konce září odevzdané texty od autorů,
 - v průběhu podzimu překlady, redakce a korektury,
 - v lednu sazba,
 - v únoru tisk.
- Bude třeba sjednotit citační úzus a domluvit přílohy – seznamy vyobrazení, pramenů, míst, osob (Anke Fröhlich-Schauseil již zpracovává rejstříky)

Výstava

- Vernisáž v Pirně sobota **20. 3. 2027 od 15:00** (výstava potrvá do 24. 10. 2027)
- Vernisáž v Děčíně **24. 3. 2027 od 17:00** (výstava potrvá do 31. 10. 2027).

Keramické workshopy

- Jedná se o další povinný výstup časově spojený s výstavou jako její doprovodný program.
- V projektové žádosti specifikováno takto:
- *Keramické workshopy pro veřejnost (4x Pirna - 4x Děčín). Celkem 8 kreativních workshopů vedených saskými a českými umělci. Dvojazyčné.*
- *Keramické workshopy pro veřejnost v muzeu v Děčíně, kam budou pozváni saští umělci. Zajistí pro PP kontakty na české keramiky a naopak.*
- Bude třeba vzájemně si zprostředkovat kontakty na umělce/ lektory/ keramiky a zajistit tlumočení. Pro lektory workshopů je v projektu zamýšlen honorář.
- Diskuse nad podobou workshopů, zvažováno použít fimo hmotu.

Rešerše

- Anke Fröhlich-Schauseil a René Misterek plánují v dubnu uskutečnit rešerši v Místním muzeu a Muzeu dýmek v Ruhle.

Interreg

Kofinanciert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

- Podnos s hotelem Pošta v Podmoklech (již J. Němcem zakoupen a doručen) – reliéf vytvořený dle litografické předlohy zobrazuje i část manufaktury Schiller & Gerbing.
- Jan Němec uskutečnil rešerši v **Západočeském muzeu v Plzni** a prezentoval výsledky rešerše.
 - svícen, lampu a díly kávových servisů
 - model ruského památníku bitvy u Chlumce 1813 vyráběný firmou Vinzenz Huffzky a prodávaný lázeňským hostům.
 - Osobní vzpomínky synovce majitele mikulášovické manufaktury Ignaze Röslera Josefa Emanuela Fischera
- **Steinmark**: V písemných pramenech se objevuje termín „Steinmark“. J. Němec předložil hypotézu, že tento termín byl používán jako synonymum k pojům siderolit / teralit.
- **Produkten Kabinett** – sbírku spravuje Technische Museum Wien – k dispozici je on-line katalog
 - Kabinet budoval sbírku z předmětů dostupných na trhu pro inspiraci tehdejších producentů (předchůdce uměleckoprůmyslového muzea ve Vídni). Exponáty získával i na hospodářských výstavách, jichž se účastnily i námi zkoumané továrny.
 - Produkty z této sbírky nebyly nikdy skutečně používány, dochovaly se tedy v intaktním stavu.
- Anke Fröhlich Schauseil prezentovala některé výsledky svého bádání. Návštěva a fotografie:
 - Neumühle, tedy dřívější Leyhnovy manufaktury. Nacházela se zde nejen výrobní budova, ale i bydlení, stáje a veškeré zázemí.
 - Leyhnova prodejna ve městě, zachován zdobený portál, domovní znamení (Weinfass) a vrcholně středověký mázhaus.
 - Proběhla nová rešerše ve vlastních sbírkách pirnského muzea. Díky nově získaným poznatkům se podařilo ve sbírkách najít ještě několik předmětů: kachle, dýmky, konvičky, panenky (s keramickými hlavičkami), dekorační talíře.
- J. Němec požádal pirenské kolegy o archivní rešerši s cílem zjistit bližší informace o společném fungování továrenků **Geiera a Gerbinga v Pirně**.
- Gerbing 1855 opustil rodinný podnik a odešel do Pirny (poté, co se oženil). Existuje v archivu nějaký doklad k založení nové továrny? Gerbing potřeboval získat privilegium/ koncesi. Není podobný dokument drážďanském archivu? V tom dokumentu bude uveden třeba jako společník, spolumajitel? Ilustruje to spojení obou přeshraničních regionů. Nejen pracovníci z Pirny odcházeli do Čech, ale migrace i v opačném směru.

Náklady na tlumočení

- V. Kuklová zprostředkuje výměnu kontaktů mezi Christianem Schmidt-Dollem a tlumočnicí Petrou Polesnou.
- Bylo domluveno, že zatím poslední schůzka v Děčíně se uskuteční v dubnu (27.4. 2026), náklady za tlumočení uhradí ještě česká strana.
Poté se setkání přemístí opět do Pirny a náklady na tlumočení bude hradit německý partner.

Příští setkání asi **27. 4. v 10:00** v Děčíně.

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

Von Athena zum Gartenzwerger

Besprechungsprotokoll

Datum: 16. 3. 2026

Ort: Oblastní muzeum v Děčíně, p. o.

Anwesende: René Misterek, Christian Schmidt-Doll, Anke Fröhlich-Schauseil,
Jan Němec, Věra Kuklová, Ivana Agnerová

Öffentlichkeitsarbeit

- Jan Němec hat einen Artikel über den Kristallpalast verfasst. Die vollständige (längere) Fassung des Artikels ist auf der Website von OMD verfügbar. Aus der gekürzten Fassung hat Věra Kuklová ein Video erstellt, das auf YouTube veröffentlicht wird.
- Der Artikel befasst sich ausschließlich mit Fakten von der tschechischen Seite der Grenze und liegt bislang nur auf Tschechisch vor.
- Der Artikel und das Video haben die Kollegen aus Pirna interessiert; es wurde vereinbart, dass auch eine deutsche Version (des Artikels und des Videos) erstellt wird. Frau Věra Kuklová wird die Texte (übersetzt mit dem KI-Übersetzer DeepL) schicken, und Frau Anke Fröhlich-Schauseil wird sie überprüfen und korrigieren. Anschließend wird Frau Věra Kuklová auch die deutsche Version des Videos und des Artikels erstellen und zur Verfügung stellen.
- Das Stadtmuseum in Pirna hat bislang noch kein eigenes Facebook-Profil. Anke Fröhlich-Schauseil hat jedoch bereits einen Beitrag verfasst – sie wird ihn an Frau Věra Kuklová senden, und OMD wird ihn auf seinem Facebook-Profil teilen.
- Diskussion über die weitere Verwendung ähnlicher Artikel und Sehenswürdigkeiten. Nicht für alle wird in der Fachmonografie Platz sein, aber vielleicht könnten sie in einen weiteren Output aufgenommen werden: eine Online-Präsentation.

Online-Präsentation

- Sie ist eines der obligatorischen Projektergebnisse. Im Projektantrag beschrieben als:
- *Tschechisch-deutsche Präsentation auf der Website des Museums Děčín und Pirna mit einer Auswahl einzigartiger Industriekeramikprodukte in Form einer Online-Präsentation... für Interessierte, die die Ausstellungen nicht persönlich besuchen können.*
- Die genaue Form dieser Präsentation ist noch nicht festgelegt. Sie kann unter anderem den eben erwähnten Artikel sowie gegebenenfalls weitere interessante Aspekte enthalten, für die in der Fachmonografie kein Platz sein wird.

Nachhaltigkeit

- Diskussion über die Bedingungen für die obligatorische Nachhaltigkeit. Es wurde auf den Wortlaut der Bedingungen aus dem Antrag hingewiesen:

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

- Die Fortführung der Ausstellung wird von den Kooperationspartnern auf ihrer Seite der Grenze sichergestellt. Die Ausstellungen werden gegen Übernahme der Transportkosten unentgeltlich zur Ausleihe angeboten. Auf- und Abbau werden von den Entleihern übernommen. Zusammen mit der Ausstellung werden ein Bildungsprogramm sowie Arbeitsblätter angeboten.
- Die fertige Ausstellung wird nach ihrem Ende zur Weiterführung in Sachsen und Nordböhmen angeboten. Über konkrete Orte und Termine wird derzeit verhandelt. Die Monografie wird weiterhin im Angebot beider Museen sein.

Publikation

- Die Ausschreibung für den Druck wurde gestartet – drei Formate wurden festgelegt:
 - 195 x 220 mm (Hochformat)
 - 210 x 250 mm (Hochformat)
 - 297 x 210 mm (Hochformat)
- Einband: Softcover, geheftet (V4), Vollfarbdruck, gestrichenes Papier.
- Derzeit würden die Autoren das mittlere Format bevorzugen. Die endgültige Entscheidung wird getroffen, sobald wir die Kostenvoranschläge erhalten haben.
- Diskussion über die Gestaltung und den Aufbau der Publikation – ursprüngliche Vorstellung: 120 Seiten Textteil + 100 Seiten Bildteil. Es muss jedoch nicht unbedingt in diese beiden Teile unterteilt werden. Im Gegenteil, beides kann miteinander verbunden werden, d. h. der Text kann mit Bildern durchsetzt werden.
- Der Schriftsetzer wurde kontaktiert. Die Redakteurin wird I. Agnerová sein.
- Voraussichtlicher Zeitplan für die Vorbereitung der Publikation:
 - bis Ende September Einreichung der Texte durch die Autoren,
 - im Laufe des Herbstes Übersetzungen, Redaktion und Korrekturlesen,
 - im Januar Satz,
 - im Februar Druck.
- Es wird notwendig sein, die Zitierweise zu vereinheitlichen und die Anhänge abzustimmen – Verzeichnisse der Abbildungen, Quellen, Orte und Personen (Anke Fröhlich-Schauseil erstellt bereits die Verzeichnisse)

Ausstellung

- Vernissage in Pirna am Samstag, den 20. März 2027, ab 15:00 Uhr (die Ausstellung dauert bis zum 24. Oktober 2027)
- Vernissage in Děčín am 24. März 2027 ab 17:00 Uhr (die Ausstellung dauert bis zum 31. Oktober 2027).

Keramik-Workshops

- Es handelt sich um eine weitere obligatorische Veranstaltung, die zeitlich mit der Ausstellung als deren Begleitprogramm verbunden ist.

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

- Im Projektantrag wie folgt spezifiziert:
- *Keramik-Workshops für die Öffentlichkeit (4x Pirna - 4x Děčín). Insgesamt 8 Kreativworkshops unter der Leitung sächsischer und tschechischer Künstler. Zweisprachig.*
- *4 Keramik-Workshops für die Öffentlichkeit in einem Museum in Sachsen organisieren, zu denen tschechische Künstler eingeladen werden. Projektpartner. vermittelt Kontakte zur sächsischen Keramik.*
- Es wird notwendig sein, gegenseitig Kontakte zu Künstlern/Dozenten/Keramikern zu vermitteln und für Dolmetscherdienste zu sorgen. Für die Dozenten der Workshops ist im Projekt ein Honorar vorgesehen.
- Diskussion über die Gestaltung der Workshops; der Einsatz von Fimo-Modelliermasse wird in Erwägung gezogen.

Recherchen

- Anke Fröhlich-Schauseil und René Misterek planen für April Recherchen im Orts- und Pfeifenmuseum in Ruhla.
- Tablett mit der Darstellung des Hotels Pošta in Podmokly (bereits von Jan Němec erworben und geliefert) – das nach einer lithografischen Vorlage angefertigte Relief zeigt auch einen Teil der Manufaktur Schiller & Gerbing.
- Jan Němec führte Recherchen im Westböhmischen Museum in Pilsen durch und präsentierte die Ergebnisse.
 - Kerzenleuchter, Lampe und Teile von Kaffeeservices
 - Modell des russischen Denkmals zur Schlacht bei Chlumec 1813, hergestellt von der Firma Vinzenz Huffzky und an Kurgäste verkauft.
 - Persönliche Erinnerungen von Josef Emanuel Fischer, dem Neffen des Besitzers der Manufaktur in Mikulášovice, Ignaz Rösler.
- Steinmark: In schriftlichen Quellen taucht der Begriff „Steinmark“ auf. Jan Němec stellte die Hypothese auf, dass dieser Begriff als Synonym für die Begriffe Siderolit / Teralit verwendet wurde.
- Produkten-Kabinett – die Sammlung wird vom Technischen Museum Wien verwaltet – ein Online-Katalog ist verfügbar
 - Das Kabinett baute die Sammlung aus auf dem Markt erhältlichen Gegenständen auf, um den damaligen Herstellern Inspiration zu bieten (Vorläufer des Kunstgewerbemuseums in Wien). Exponate erwarb es auch auf Wirtschaftsausstellungen, an denen auch die von uns untersuchten Manufakturen teilnahmen.
 - Die Produkte aus dieser Sammlung wurden nie wirklich benutzt und sind daher in intaktem Zustand erhalten geblieben.
- Anke Fröhlich Schauseil präsentierte einige Ergebnisse ihrer Forschung. Besuch und Fotos: Neumühle, also die ehemalige Leyhnsche Porzellan-, Steingut- und Tonwarenfabrik in Pirna
 - . Hier befanden sich nicht nur das Produktionsgebäude, sondern auch Wohnräume, Ställe und die gesamte Infrastruktur.

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

- Leyhns Laden in der Stadt, erhalten geblieben sind das verzierte Portal, das Hauszeichen (Weinfass) und das hochmittelalterliche Haus.
- Es fand eine neue Recherche in den eigenen Sammlungen des Pirnaer Museums statt. Dank der neu gewonnenen Erkenntnisse gelang es, in den Sammlungen noch einige weitere Objekte zu finden: Kacheln, Pfeifen, Kannen, Puppen (mit Keramikköpfen), Zierteller.
- Jan Němec bat die Kollegen aus Pirna um eine Archivrecherche, um genauere Informationen über die gemeinsame Tätigkeit der Fabrikanten Geyer und Gerbing in Pirna zu erhalten.
- Gerbing verließ 1855 das Familienunternehmen und zog nach Pirna (nachdem er geheiratet hatte). Gibt es im Archiv einen Beleg für die Gründung einer neuen Fabrik? Gerbing musste ein Privileg/eine Konzession erhalten. Gibt es ein ähnliches Dokument im Dresdner Archiv? Wird er in diesem Dokument etwa als Gesellschafter oder Miteigentümer aufgeführt? Dies veranschaulicht die Verbindung beider grenzüberschreitender Regionen. Nicht nur Arbeiter aus Pirna wanderten nach Böhmen aus, sondern es gab auch Migration in die entgegengesetzte Richtung.

Kosten für die Dolmetschen

- Věra Kuklová wird den Kontakt zwischen Christian Schmidt-Doll und der Dolmetscherin Petra Polesná herstellen.
- Es wurde vereinbart, dass das vorerst letzte Treffen in Děčín im April (am 27.4.2026) stattfindet; die Kosten für die Übersetzung werden noch von der tschechischen Seite übernommen.
- Danach wird das Treffen wieder nach Pirna verlegt, und die Kosten für die Übersetzung werden vom deutschen Partner übernommen.

Nächstes Treffen voraussichtlich **am 27. 4. um 10:00 Uhr in Děčín.**

Interreg

Kofinanziert von
der Europäischen Union
Spolufinancováno
Evropskou unií

Sachsen – Tschechien | Česko – Sasko

